

НАСЕЛЕНИЕ В ОБЛАСТ ШУМЕН ПРЕЗ 2018 ГОДИНА

Динамиката в развитието на демографските процеси и измененията в структурите на населението през последните десетилетия оказват силно влияние върху основните системи на обществото: икономическата, образователната, здравноосигурителната и системата за социална защита.

Текущата демографска ситуация в област Шумен се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението.

Към 31 декември 2018 г. населението на област Шумен е 172 355 души, което представлява 2.5% от населението на България и нарежда областта на 15-то място по брой на населението, непосредствено след Добрич (173 831 души) и преди Враца (162 549 души). В сравнение с 2017 г. населението на областта намалява с 611 души, или с 0.4%, при намаление от 0.7 % общо за страната.

Мъжете са 84 145 (48.8%), а жените - 88 210 (51.2%), или на 1 000 мъже се падат 1 048 жени. Броят на мъжете преобладава във възрастите до 58 години включително, с изключение на единични възрасти 5, 30, 33 и 45 години.

Продължава процесът на застаряване на населението. В края на 2018 г. лицата на 65 и повече навършени години в област Шумен са 36 883, или 21.4% от населението на областта. В сравнение с 2017 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.5 процентни пункта.

В област Шумен относителният дял на жените на възраст над 65 години е 24.8%, а на мъжете - 17.8%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея - на по-ниската средна продължителност на живота при тях.

Делът на лицата на 65 и повече навършени години в страната е 21.3%. В регионален аспект този дял е най-висок в областите Видин (29.6%), Габрово (28.6%), Кюстендил (27.3%) и Ловеч (26.8%). Общо в двадесет области този дял е над средния за страната. Най-нисък е делът на възрастното население в областите София (столица) - 17.5%, Варна - 18.9%, Благоевград - 19.3% и Бургас - 19.5%.

Общо за ЕС-28 относителният дял на населението на 65 и повече навършени години е 19.7%. Най-висок е този дял в Италия (22.6%), следвана от Гърция (21.8%) и Португалия (21.5%). Общо в осем страни, включително и България, делът на възрастното население е над 20.0%.

Към 31.12.2018 г. в област Шумен децата до 15 години са 24 082, или 14.0% от общия брой на населението, с 0.1 процентни пункта по-малко от 2017 година. Относителният дял на населението под 15 години е най-висок в областите Сливен - 18.5% и Бургас - 15.6% от населението на областта. Общо в шестнадесет области този дял е под общия за страната (14.4%), като най-нисък е в областите Смолян - 11.5% и Габрово - 11.6%.

Делът на най-младото население в ЕС-28 в началото на 2018 г. е 15.6%, като най-нисък е в Италия (13.4%) и Германия (13.5%), а най-висок е в Ирландия (20.8%) и Франция (18.1%).

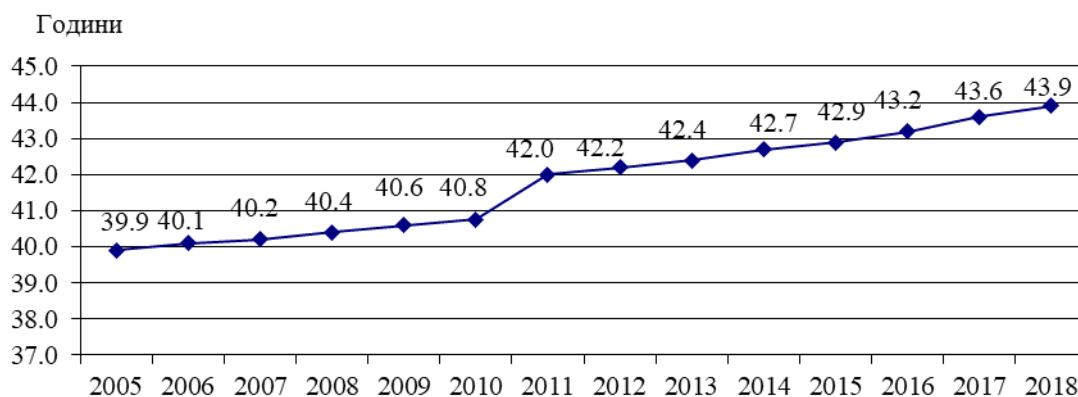

Към 31.12.2018 г. **общият коефициент на възрастова зависимост¹ за област Шумен е 54.7%**, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст. За сравнение, през 2017 г. този коефициент е бил 53.9%.

Във всички области на страната този показател е над 50.0% с изключение на София (столица) - 47.1%, като най-неблагоприятно е съотношението в областите Видин - 71.5%, Габрово и Ловеч - по 67.4%.

Застаряването на населението в област Шумен води до повишаване на неговата **средна възраст**, която от 39.9 години през 2005 г. нараства на 43.9 години в края на 2018 г., при 43.8 години средна възраст за страната. Процесът на застаряване на населението се проявява както в селата, така и в градовете, като в градовете на областта средната възраст на населението е 43.4 години, а в селата - 44.6 години.

Фиг. 1. Средна възраст на населението в област Шумен

Тенденцията на застаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - **под, във и над трудоспособна възраст**. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени² при определянето на възрастовите граници за пенсиониране. През 2018 г. горните граници за трудоспособна възраст са до навършването на 61 години и 2 месеца за жените и 64 години и 1 месец за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2018 г. е 103 775 души, или 60.2% от цялото население на област Шумен, като мъжете са 54 811, а жените - 48 964. През 2018 г. броят на трудоспособното население намалява с 813 души, или с 0.8%, спрямо предходната година.

¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите” възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите” възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

² Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 година).

Към края на 2018 г. в над трудоспособна възраст са 42 772 души, или 24.8% (увеличение с 0.3 процентни пункта спрямо 2017 г.), а под трудоспособна възраст са 25 808, или 15.0% от населението на областта.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коэффициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизашите в трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизашите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2018 г. коефициентът на демографско заместване за област Шумен е 69. За страната това съотношение е 66, а за сравнение, през 2001 г. 100 лица, излизаци от трудоспособна възраст, са били замествани от 124 млади хора.

Най-благоприятно е съотношението в областите Сливен - 87, Варна - 73, и София (столица) - 72 лица. Най-нисък е този показател в областите Смолян - 43, Перник - 49, и Габрово, където 100 лица, излизаци от трудоспособна възраст, се заместват от 51 лица, влизаци в трудоспособна възраст.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография” в Националния статистически институт.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.